

Võrumaa keskraamatukogu raamatukoguhoidja Anu Kasak näitab lugejate hulgas üht populaarsemat raamatut, „Minu“-sarja kuuluvat „Minu Eesti“ esimest osa. Foto: INNO TÄHISMAA

Võrumaa lugejate lemmikud on „Minu-sari“ ja Kersna raamat

Inno Tähismaa

RAAMATUD > Võrumaa lugejate hulgas on kõige populaarsemad „Minu“-sarja raamatud, samuti Vahur Kersna värske raamat, selgub maakonna raamatukogude lugejastatistikast.

Kuivõrd „Minu“-sarja raamatud ega ka viimase aja hitt – Kersna raamat ei kuulu kultuuriministeriumi koostatavasse raamatukogude jaoks kohustuslike raamatute nimekirja, kardavad raamatukoguhoidjad, et lugejate hulgas populaarseid raamatuid ei suudeta enam piisaval hulgal varuda.

Näiteks Võrumaal poppi Kersna elulooraamat on Võru linnas asuvas Võrumaa keskraamatukogus kokku viis, aga nad on kõik välja laenutatud ja lisaks oli eilse seisuga neile juba üheksa broneeringut ette tehtud. Kui arvestada, et ühte raamatut loetakse mitu nädalat, peab selle raamatu kojulaenutamiseks ootama mitu kuud. Juhul kui rakendub kultuuriministeriumis välja töötatud uus süsteem, jääb tuleviku raamatukogudel vähem võimalusi Kersna raamatu

suguste teoste soetamiseks, mistõttu pikeneb lugejate jaoks ka ooteaeg, rääkis eile Võrumaa keskraamatukogu raamatukoguhoidja Anu Kasak. Teiselt poolt võivad paljud raamatud jääda riulitele seisma. „Hea raamat läheb iseenesest,” ütles Kasak, „info liigub tuttavalt tuttavale.”

Võru raamatukogus eile hommikupoolikul riulite vahel liikunud Ene ütles, et laenutab põhiliselt elulooraamatuid, kuna nad on kallid ja neid pole mõtet koju osta. Ene otsis riulitest Kersna raamatut, aga seda polnud. „Seda, mida tahad, ei ole,” võttis ta oma eilsed otsingud kokku. Kultuuriministeriumis välja töötatud nimekirja kohta arvas Ene, et üks raamatukogu teab ise paremini, mis lugejale meeldib ja mis mitte.

Võru raamatukogus eile raamatuid valinud vanaema Tiina ütles, et käib lastega sageli raamatukogus lasteraamatuid valimas ja tahab, et see traditsioon säiliks. Ta ütles, et ei poolda, et ülevalt poolt ette kirjutatakse, mis on hea ja mis mitte, ning avaldas lootust, et raamatukogudel jääb püsima side lu-

gejaga. Ta avaldas lootust, et ei tule tagasi nõukogude aeg, kus raamatukogudes võttis olulise riuliruumi ülevalt poolt ette kirjutatud parteiline kirjandus, mida lugesid vähesed.

„Minu“-sari popp üle maakonna

Kuigi Võrumaa keskraamatukogu laenutuste arvult on möödunud aasta arvestuses kõige ees Sofi Oksase „Puhastus”, järgnevad sellele riburadapidi „Minu“-sarja raamatud, mida annab välja Tartu kirjastus Petrone Print. Esikümnesse mahub ka Maire Aunaste „Viis aastat peidus”. Popid on ka Rootsi kirjaniku Stig Larssoni romaanid.

„Minu“-sarja lood on menüüd ka näiteks Tsooru raamatukogus. Nagu märkis Tsooru raamatukogu juhataja Ene Sömer, loetaksegi rohkem ajaviitekirjandust, lisaks „Minu“-lugudele ka elulooraamatuid ja Barbara Cartlandi teoseid. „Päris palju lugejaid on huvitatud kriminaal- ja põnevusromaanidest ning muidugi naistekatest,” lisas Sömer.

Missis raamatukogus on

LAENUTUSE TOP

> Võrumaa keskraamatukogu laenutuse TOP 10 2011. aastal, lisatud laenutuste arv

„Puhastus”	153
„Minu Eesti” 1.osa	142
„Minu Maroko”	129
„Minu Pariis”	126
„Minu Hispaania”	121
„Minu Austraalia”	121
„Viis aastat peidus”	116
„Minu Island”	113
„Minu Taani”	113
„Minu Nepal”	112

Allikas: VÕRUMAA KESKRAAMATUKOGU

kõige populaarsem „Minu Eesti” esimene osa. Raamatukogu juhataja Inge Pilt märkis, et raamatute tellimise panevad paika raha ja lugejaskond. Tellida tuleb omakorda kõigile huvigruppidele ja haridustasemele. „Olen tellinud aastaid eesti kirjanduse paremiku ja enam nõutud tõlkeraamatuid,” lisas ta, „raha on vähe ja tänu sellele tellin neid raamatuid, millele lugejaskond on olemas. Ka Loomingu Raamatukogu väljaannetest

olen tellinud rohkem huvipakkuvaid ja õppimise jaoks küsitavaid teoseid. Lihtsalt riulisse seisma tuleviku jaoks pole õige raamatuid osta. Ruumi ka pole.”

Rõuge raamatukogu kõige loetavamad raamatud on Erik Tohvri raamatud „Kodutute küla” (1.–4. osa), „Laenatud rõõmud” ja „Naabrid”. Järgnevad „Minu“-sarja raamatud. Veel on populaarsed elulugude raamatud, nagu üks uuemaid – Vahur Kersna „7x7”. Nagu märkis Rõuge raamatukogu juhataja Ülle Siska, tõstis kultuuriminister Rein Langi kriitika Cartlandi suhtes veelgi nende raamatute populaarsust. Nimekirja-de kohta vastas ta kirjanduskriitik Maire Liivametsa sõnadega: „Ent lõppude lõpuks otsustab lugeja raamatu saatuse, mis võib kujuneda ka kirjaniku saatuseks. Lugejad oleme aga me kõik.”

Kohalike lehtede tellimisega maakonna raamatukogudel reeglina probleeme pole, sest selle eest tasub kohalik omavalitsus. Suuremad lehed (näiteks Postimees) teevad raamatukogusse tellimisel hinnasoodustusi.

Uudised

Kahe nime ja kahe sünnipäevaga Emma Viitkar sai 100aastaseks. lk 3

Elu

Jätkeb intervjuu „Pommionu” Jüri Luigega. lk 5

Antsla noored tegutsevad. lk 5

Meelelahutus

Tööraha Elu kalender 2012. lk 6 ja 7

ILM

Foto: JOOSEP AADER

Ivar Traagel – kultuuripäril

TUNNUSTUS > Eile keskpäeval tunnustati tiitli „Võrumaa kultuuripäril 2011” vääriliseks Ivar Traagel (pildil) Vastseliinast.

Kandles toimunud Võrumaa kultuuri-, raamatukogu- ja muuseumitöötajate ning kollektiivjuhtide kolmekuningapäeval anti kultuuripärili tiitel välja juba viiendat korda ja seekord osutus võitjaks Ivar Traagel, kelle eestvedamisel tehti ära väga ulatuslik töö Vastseliina piiskopilinnuse külastuskeskuse (Piiri kõrtsi) renoveerimisel.

Linnuse külastuskeskus hinnati aasta teoks ka Võrumaa turismitegevõtte liidu aastakoosolekul möödunud aasta novembris. VT

Kahe nime ja kahe sünnipäevaga Emma Viitkar sai 100aastaseks

Pille Ivask

SUURJUUBEL > Vastseliina vallas Juraski külas elav Emma Viitkar, keda lähedased ja tuttavad kutsuvad Emmiks, on elu jooksul elanud üle rasked sõja- ja Siberi-aastad. Vana kalendri järgi 21. detsembril ilmavalgust näinud, ent passi järgi 3. jaanuaril sündinud vapper memm ületas hoolimata raskest elust 100 aasta künnise.

3. jaanuar aastal 1912 oli perekond Vähi peres rõõmus päev – ilmavalgust nägi väike tüdruk, kellele pandi nimeks Emma. Emma kasvab üles vaesuses ja kitsikus ning pidi juba varajases nooruses silmitsi seisma sõja-aastatega, sest Esimene maailmasõda ei jätnud puutumata temagi peret. Pereisa August Vähi mobiliseeriti sõjaväkke. See muutis elu mõneks ajaks keerulisemaks, õnneks naasis perepea sõjandriilt elusa ja tervena.

1936. aasta 10. mail abiellus Emma hilisema Saaluse valla kaitseliidu ülema Alf-

Emma (Emmi) Viitkar viis aastat tagasi tähistamas oma 95. aasta juubelit.

Foto: ERAKOGU

red Viitkariga ja õige pea lisandus perre kolm last. Viitkarite pere üks ras-

kemaid katsumusi oli 1949. aasta märtsiküditamine, kui Emma ja lapsed Sibe-

risse viidi. Olles üle elanud rasked katsumused, jõudis pere koju 1958. aasta augus-

Võru linna eakate õnnesoovid on Raadio Marta eetris iga päev kell 9.15. Õnnesoovikaardid on müügil Võrumaa Teataja kuulutustetoas. Raadio Marta on kuuldav sagedusel 100,7 MHz ja internetis Raadio Marta kodulehel www.martafm.ee

tis. Paraku polnud naise elu enam endine, Siberis veedetud aastad olid tema tervisesse jätnud sügava jälje.

Pojapoeg Agu Viitkar, kes elab koos Emmaga ja on ühtlasi ka tema hooldaja, sõnab, et viimased kümme aastat on tema vanaema veetnud paraku voodihaigena. Eesti eluga hoiab naine end kurnis aga omaste abiga, kes justustavad talle uudiseid meilt ja mujalt.

Vana Juliuse kalendrit järgivates õigeusu kogudustes on jõulud

Maarja Roon

JÕULUJUMALATEENISTUSED > Eile ja täna, 6. ja 7. jaanuaril tähistatakse õigeusu vana Juliuse kalendri järgi jõule. Sel puhul toimuvad jumalateenistused Võru Suurkannataja Ekaterina ja Mõniste-Ritsiku kirikus. Mõned Võrumaa kirikud aga pidasid jõuluteenistused ära juba 24. ja 25. detsembril.

Tänaseks päevaks tähistatakse valdavas enamuses maailma õigeusu patriarhaatides ja autonoomsetes õigeusu kirikutes jõule uue kalendri järgi. Ka Eesti apostlik-õigeusu kirik tegi 2011. aasta suvel läbi kalendri-uuenduse ja läks üle niinimetatud reformitud Juliuse kalendrile. Selle kohaselt määratakse liikuvad pühad, näiteks ülestõusmispuha, suure paastu algus ja nelipühad, Juliuse ehk vana kalendri järgi, liikumatud pühad nagu jõulud, Issanda ristimise puha ja pühakute mälestuspäevad aga uue (Gregoriuse) kalendri kohaselt. Sellest hoolimata jääb otsus selle kohta, kas pidada jõulujumalateenistusi detsembris või jaanuaris iga koguduse enda otsustada. Obinitza Issanda Muutmise kogudus, näiteks, tähistas jõulud uue kalendri järgi detsembris ära.

Paljuski sõltub otsus kohalikust traditsioonist. Põlvamaal asuva Värkska Püha Gregoriuse koguduse preester Sakarias Leppik pidas jõulude õhtuteenistuse 24. detsembril ja jõululiturgia 25. detsembril. „Et aga Setumaa on elava suulise pärimuse varal rahvakalendri hiliste slaaivi mõjude tõttu Julianuse kalendriga lahutamatu seotud, pean jõuluteenistused ka vana kalendri järgi. On inimesi, kelle sakraalne elurütm kulgeb piki vana kalendrit,“ ütleb Leppik.

Võru Suurkannataja Ekaterina kirikus on selle nädala reedel ja laupäeval samuti jõule tähistavad jumalateenistused. Kirikusse on suurte pühade puhuks oodata palju rahvast. Kuna koguduses on nii eesti kui vene keeles rääkivaid liikmeid, kuulub jumalateenistustel mõlemat keelt.

„Tavaliselt vaatan ma, palju inimesi tuleb. Kui tuleb rohkem eestlasi, siis vastavalt sellele räägin jumalateenistuse ajal ka eesti keeles,“ ütleb Võru koguduse preester Stefan Fraiman.

Vastukaja 5. jaanuaril ilmunud artiklile „Lahing Pikakannu kooli pärast ...“

Lasva valla võimukriisi kajastatakse viimasel ajal lehtedes üsna tihti. Sageli seostatakse sellega ka Pikakannu kooli.

Maailmas on ajaloo jooksul peetud maha sadu sõdu ja välja toodud vähemalt sama palju naeruväärseid põhjusi, miks need sõjad on algatatud. Tegelikult põhjustest aga loeme alles aastasadu hiljem. Niisiis võib väita, et Pikakannu kooli ümber keerlev poleemika on vaid ajend. Mis on aga põhjus? Eks seda teavad asjaosalised ja mõned asjasse rohkem pühendatud targemad inimesed.

Paraku aga – ajend või mitte – on Pikakannu kooli igapäevaelu häiritud.

Artiklis „Lahing Pikakannu kooli pärast ...“ toob Lasva valla vastne esimees Ain Lõiv välja Pikakannu põhikooli sulgemise põhiargumentina asjaolu, et lapsed ei saa Pikakannu koolist head haridust. See on üks julge, kuid kinnitamata väide, millega esimees paljudele oma valla elanikele sellega liiga teeb ja oma valla kooli mainet kahjustab. Mis on üldse hea haridus ja millega seda mõõta? Kas on need kõrge õpitulemused? Kui võtta aluseks viimase viie aasta põhikooli lõpuksamite tu-

lemused, siis on need valdavalt Eesti keskmisest kõrgemad. Kõikvõimalike pingetide puhul aga tuleb arvestada ka asjaoluga, et tegemist on maakooliga, kuhu on oodatud erineva taseme ja taustaga õpilased.

Tõsi see on. Meie koolis on liitklassid. Koos õpivad esimene kuni kolmas klass ja neljas kuni kuues klass. Ka seitsmes kuni üheksas klass on liidetud, kuid mõned ümberkorraldused õppetöös on võimaldanud anda üheksandale klassile mõnede põhiainetunnid eraldi, kulutamata seeläbi rohkem vallaraha kui seni.

Eestis on viidud läbi mitmeid uuringuid, mis puudutavad liitklassides õppimist ja need uuringud ei kinnita, et liitklassides õppinud õpilased oleksid kuidagimoodi viletsamad kui suures klassis õppinud õpilased. Maailma haridussüsteemides on ka näiteid, kus klasse liidetakse eesmärgiga pakkuda võimalust lastes arendada iseseisva töö oskust ja teistega arvestamist.

Pikakannu koolis ei olevat arengut toimunud, ütleb vastne volikogu esimees. Olen olnud küll Pikakannu kooli juht vaid pool aastat, kuid ka nende kuude jook-

sil on toimunud areng – seda ütlevad nii võõrad kui tuttavad, kellel on mahti olnud kooliukse sisse astuda ja inimestega vestelda.

Mis võlub neid inimesi, kes oma lapsed meie kooli panevad ja kes toetavad meid? Pikakannu koolis valitseb soe ja sõbralik õhkkond, õpilased on viisakad ning heatahtlikud, õpetajad on kujunenud koostöömivaks meeskonnaks. Jõulupidu oli suurepärase näide lapsevanematele, külalistele, lastele ja ka koolitöötajatele, et Pikakannu kool on üks omanäoline ning tore kool, kus märgatakse iga last. Laval sai näha ligikaudu 80 protsenti kooliõpilastest näitlemas ja laulmas ning elamus oli võrratu.

Meie koolis õpib nii hariduslike erivajadustega lapsi kui linnalapsi, kellele suur kool lihtsalt ei sobi. Püüame oma eeskujuga õpetada lastele neid väärtusi, mida tänapäeval üha maha surutakse – inimlikkust, empaatiat, hoolivust, sõbralikkust, viisakust, ausust ja seetõttu leiavad meie juurde sageli tee just need õpilased, kes vajavadki väikest turvalist keskkonda. Need, kes ehk mõnes suuremas ja moodsamas keskkonnas tunneksid end

mingil põhjusel halvasti.

Niisiis ei taha ma sugugi olla nõus austatud volikogu esimehega, et meie kool annab halba haridust. Kurb on see, et taolisi, kohati isegi naeruväärseid hinnanguid kooli kohta, mis tekitavad inimestes väärarvamusi, levib kulutulena üsna palju, usutakse aga seda, kes teeb suuremat kisa.

Teine põhjus kooli sulgemiseks, mis välja tuuakse, on raha. Jah, me oleme kulukas kool, sest kui on vähe õpilasi, peab vald paratamatult peale maksma. Aga vallas ei elata rahanumbreid, vaid inimesi ja seetõttu peaks eelkõige lähtuma sellest, mis on inimestele parim. Fakt on see, et õpilasi on väheks jäänud, eriti põhikooli kolmandas astmes ja kolmas aste vajab rohkem ressursse ka õpetajate näol. Aga Pikakannu kooli algklassides õpib kokku 21 last. Arvan, et see on piisavalt suur arv väikesed junnusid, et lasta neil käia oma kodu lähedal koolis, kus on neil hea ja turvaline olla, kus neid märgatakse ning tunnustatakse.

Paraku on enamik volikogu liikmetest võtnud suuna kooli kinni panna. Aga ei arvestata, mida kooli sulgemine endaga kaasa toob. On

tõenäoline, et mitmed lapsevanemad panevad oma lapsed õppima mõne muu valla kooli. Ehk kaotab vald isegi nii mõnegi tööealise elaniku. Ettenägematuid kulutusi võib tulla veelgi, sest pole teada, kuidas toimub ühe valla kooli sulandumine teise valla kooli ning milliseid sotsiaalseid ja psühholoogilisi probleeme see endaga kaasa toob. Küsimus on prioriteetides. Koolijuhina arvan, et Pikakannu kooli ruumides, mis jääks muidu seisma ja muud rakendust ootama, peaks vähemalt kuus klassi edasi tegutsema – seda mõtet toetavad ka mitmed haridus sfääris töötavad inimesed.

Meie oma koolis väärtustame inimlikkust. Ükski lapsevanem, kelle laps õpib Pikakannus, ei ole oma last sinna vastu tahtmist pannud. Aga nii kaua, kui suund on ajada läbi võimalikult oodavalt, ei ole meie koolil pikka pidu. Pikakannu koolist on saanud justkui räsitud õnnetu ketikoer, keda noritakse ja söimatakse, mõtlemata sellele, et koera väljanägemine ja elu sõltub siiski eelkõige peremehest.

Liina Vagula,
Pikakannu põhikooli direktor

NÄDALALÕPU PAKKUMISED NELJAPÄEVAST PÜHAPÄEVANI

KURK HISPAANIA, kg

1.29

MAKS&MOORITS KEEDUVORST PIIMA, kg

2.93
1.99

VIILUJUUST VALIO ATLEET Originalaal 26%, Light 17% 150g

1.45
0.90

LAHUSTUV KOHV NESCAFE CLASSIC 100g

2.69
1.79

MEISTRITE GILDI TRADITSIOONILINE KANGE HELE ÖLU 7% 0,5L

Tähelepanu! Tegemist on alkohooliga. Alkohool võib kahjustada Teie tervist.
1.18/1 + pant 0.08
0.59

PAKKUMISED KEHTIVAD 5.-8. JAANUARINI

Toodete tavahinnad on Laagri Maksimarketil põhjal 30.12.2011 seisuga. Pildidel on illustreeriv tähendus.

Läti iseseisvuspäeva tähistamine 18. novembril 2011. aastal Riias (pildil), kus talve alguse päeva hommikul, 22. detsembril 2011. aastal lükkas Läti seim tagasi vene keelele riigikeele staatuse andmise seaduseelnõu. 2012. aasta veebruarisse kavandatud referendumil peaks vene keelele riigikeele staatuse andmise poolt olema vähemalt pool hääleõiguslikest kodanikest ehk siis üle 771 000 inimese, mida peetakse vähetõenäoliseks. Referendumi läbiviimine läheb Läti maksumaksjatele maksma umbes 1,7 miljonit latti ehk 2,5 miljonit eurot.

Foto: ANDREI JAVNAŠAN

Läti ja edasi eesliinile

Valdur Raudvassar

NAABRITE KRIIS > Vana aasta pärandas uuele aastale kaks kriisi – majanduskriisi Euroopas ja poliitilise kriisi Lätis. Kui majanduskriisi tulek aasta-poolteist tagasi veel välja naerdi, siis poliitilisest kriisist mõeldakse vaikides, nagu oleks see vaid Läti siseasi. Ometi võib see kujuneda jaanalinnupoliitika jätkudes ohtlikumaks ja ulatuslikumaks kui praegune majanduskriis.

Läti on ilus maa soodsa asendi, tööka rahva ja rohke kultuurimälestistega. See kõik on saanud talle saatustlikuks – viimase aastatuhande jooksul vaheldus üks võõrvõim teisega ja lätlastel õnnestus neist vabaks võidelda sama tüürikeseks ajaks kui eestlastelgi. Ometi oleme

mõlemad püsinud, säilitanud emakeele ja oma eripära. Võõrvõimudel oli jõudu meid alistada, aga mitte ümberrahvustada. Koos kaasajooksikutega – kadakasakste ja pajuvenekatega – moodustasid võõrad tühise osa pärismaalaste keskel.

Sootuks uude olukorda kukkus Baltikum 1940. ja 1944. aastal Vene okupatsiooni ja kommunistliku diktatuuri tulekuga. Maa, eriti veel linnad, ujutati üle idast tulnutele. Rahvasuu tõdes olukorda tabavalt: **Riia on ilus linn, aga liig palju on seal veel lätlasi!**

Teatud piirini võib mõista inimest, kes otsib paika, kus on parem elada. Eriti inimest, kel pole rahvustunnet ega kodumaa-armastust, mis on iseloomulikud Euroopa rahvastele. Tundku siis rõõmu uuest

kodumaast ja ärgu hakaku seda muutma samasuguseks, kust äsja põgeneti.

Möödunud sügisel kogusid uusasukad Lätis 187 387 allkirja vene keele muutmisele teiseks riigikeeleks. Äkki löi neis põlema seni maha salutatud rahvuslik uhkus: oleme venelased! Rahvustunne on ehteks igale inimesele, kuni sellega ei solvata teist inimest, eriti veel tema külalislahkust kasutades.

Lätlastel on vaid üks kodumaa ja see püsib, kuni seal läti keel kõlab. Võõrvõimu sissetungil põgenes 280 000 lätlast võõrsile. Kõik nad õppisid selgeks asukohamaa keele ja seadused. Nad elasid ja surid teadmises, et maailma jäi maa, kus kõlab edasi nende emakeel ja sirguvad uued läti põlvkonnad.

Kahekeelsel Lätil sellist

tulevikku enam pole. Kõigepealt muutub ta mingiks Hongkongi taoliseks vabalinaks, mille uputab ääretu tagamaa oma ostjate, suvitajate ja nõustajate massiga. Seejärel korraldatakse referendum taasühinemiseks enamuse emamaaga. **Maa vallutatakse, seekord demokraatlike mängureeglite kohaselt.** Euroliit ja NATO laiutavad käsi – nad ei hakka ometi sõdima rahva enamuse tahte vastu! ... Nii kaob ühe rahva tuleviku ja ka ajalugu, sest lätlaste eneseteostus ärkamisajast iseseisvuseni kuulutatakse eksituseks või natsionalistide vastutustundeteks kuriteoks.

Kõik see tunnistab juba nüüd Baltimaade rahvuspoliitika läbikukkumist. Üleöö pähe löönud peremehetundega lubati taasiseseisvumisel kõigile siiajäänule rohkem, kui

meie riigi alustalad kannavad. Aralt hiiliv on meie ajalookäsitlus. Pole ime, et just selle pinnalt tuletati vastulause: tulime siia teie rusudeks pommitatud linnu ja majandust üles ehitama, mis okupatsioonist te räägite?! Mullu kommenteerisid Vabadussõda meie omad kirjatargad: see polevat üksnes eestlaste, vaid ka siia tulnud sakslaste ja venelaste võit! Sama targalt võiks öelda, et „Tõde ja õigus“ pole kirjutatud Tammsaarel ükski, vaid Andrese, Pearu, Mauruse jt koostööna.

Meie kõrgelt blondeeritud pead söimavad ajalehes (2011. aasta 5. detsembri Postimehes) „Kremlis piraate“ ning nõuavad neilt Venemaa demokraatiseerimist, julgemata nõuda kehtivate seaduste rakendamist oma pealinnas laamendavaile ja punalippe

lehitavaile jõukudele. Meil pole õigust nõuda, kes valitseb Venemaal, kuid meie kohus on nõuda, et Eestis valitseks kord „**mis peab tagama eesti rahvuse ja kultuuri säilimise läbi aegade**“ (Eesti Vabariigi põhiseadus, kehtiv 1992. aastast.)

22. detsembri hääletamisel Läti riigikogus kukkus läbi vene keele võtmine teiseks riigikeeleks. Vene erakond nõudis sama küsimuse uut hääletust 2012. aasta 18. veebruari referendumil. Olenemata tulemustest ei maanda see pingeid, mille mootoriks on jätkuv jaanalinnupoliitika – silmade sulgemine tõsiolude ees mõlemal poolel. Neil pole kaotada midagi, alles jäävad suur kodumaa ja emakeel. Meie aga kaotame minnalaskmisega kõik, ka iseenda.

MÖÖDUNUD NÄDAL 70 AASTAT TAGASI

Uus aasta

Uus aasta saabus hoolimata kõigist transpordiraskustest ja Võrumaa kinnituisanud teedest õigel ajal kohale. Kõik võrulased said ta kätte ühtlasel hulgal, keegi ei jäänud temast ilma ega tarvitsenud tema pärast sabas seista ja külmetada. See-tõttu olgu siinkohal öeldud avalik õnnitlus varustusametile.

Sõda jätkub kogu maailmas ja sellest võtavad osa nii valged kui ka mustad. Ka diplomaadid ja propaganda jätkavad oma tööd – tehes valge mustaks ja musta valgeks. (---)

Seegi aasta möödub ruttu, nagu viimase ajal kõik aastad on hakanud ruttu mööduma, et inimestel oleks võimalik teha vähem rumalusi. Kuid inimesed on õppinud ka rumalusi rutem korda saatma. Kuna maailm on juba nii halb, et enam halvemaks minna ei saa, siis on see

hea külg, et jääb ainult paranemise võimalus. Soovite muidugi teada, kuidas ja kuna lõpeb sõda, kuid kahjuks ei saa seda kuidagi avaldada, sest see on sõjasaladus. (Saatesõnad uuele aastale Võrumaa Teataja toimetusest – toim)

Võru linn ja maakond kaotasid bolševike ajal 1328 elanikku

Olles vabanenud punasest terrorist, hakkas Saksa kaitsepolitsei vastav organisatsioon ZEV koos eesti ametivõimudega koguma andmeid bolševike küüditatud, arreteeritud ja mobiliseeritud eestlaste kohta. Järgnevalt vastavad arvud Võru linna ja maakonna kohta.

Võru linnast arreteeritud 34, Võru maakonnast 72, küüditatud vastavalt 146 ja 251; mobiliseeritud 16 ja 170, sõjaväelastena ära viidud 122 ja 274; teenistuslikel põhjustel Venemaale saadetud kaks ja kuus;

jäljetult kadunud kaks ja kaks; mõrvatud seitse ja 18; kahtlasi (militsoonärid, komnoored, kommunistlikult tegelased jt) 54 ja 97; vabatahtlikult välja rännanud ja küüditatud juute 18 ja -; vabatahtlikult väljarännanud 29 ja 13. Kokku Võrust 430, maakonnast 898.

Sead nülgimisele

Seanahkade kasutamise ja hinna kohta on avaldatud Ametlikus Teatajas põllutöödirektori uus määrus. Sigu, mille eluskaal on vähemalt 100 kilo, on tapamajad kohustatud nülgima. Nülgimisele tulevate sigade arvu tapamajades määrab põllutöödirektor. Seakasvatajatel endil on õigus nende majapidamistes nülitud seanahku lasta parkida parkimisettevõtteis oma tarbe piires.

Teenus

Teritatakse žiletiteri, 50 kop/tükk.

Teritamisele võib saata ka kirjaga, kui nii pakitud, et terad ümbrikku ei purusta. Kuni 20grammise kirjaga võib saata 12–20 tera. Kui aga kleebitakse ümbrikule 24 rpn eest marke, võib kirja raskus olla kuni 250g. Töötasu võib ka katta pruugitud (mitte roostes!) teradega, millel harilikult väärtust ei ole ja mis ära visatakse. Kui on vähemalt 30 pruugitud tera, saadan viis teravat oma kulul tagasi.

F. Mathiesen, Haapsalu

Teadaanne

Eesti postiametkonna kaugeühenduste telefonivõrk on jälle sedavõrd korras, et selle võib siseliinide piires tarvitamiseks avada. Erakaugekõnede abonentidel on sõjaväe ühenduste kaudu kõnede pidamine keelatud. Selle korralduse vastu ek-sijaid karistatakse ühes kõnede pidamise keeluga.

Eluliselt ja sõjamajanduslikult tähtsail Eesti ettevõttele kaugekõnede pidamiseks väljaspool oma alalist asupaika tuleb pöörduda avaldusega sellekohase loa saamiseks vastava väli- või kohaliku komandatuuri poole. Need avaldused saadetakse pärast järeleuurimist väliteadete komandatuurile, kes siis Eesti kaugeühenduste telefonivõrgu kaudu kaugekõnede pidamise load annab. Kaugekõnede tellimised tuleb sihitada kohalikele postiasutusele, Tallinnas kaugejaamale (telefon 01).

Eraabonentide ilma vastava loata kaugekõnede ei võimaldata. Kohalike kõnede kohta ülaltoodud teadaanne ei käi.

Väliteadete komandatuur, Tallinn

Ajalehed **Eesti Sõna** ja **Võrumaa Teataja** (jaanuar 1942)

Jüri Luik: „Saarman ja Kaver tegid ülejäänutele ära nagu part konnale.”

(Algus 29. detsembri Vörumaa Teatajas)

Irja Tähismaa

INTERVJUU > Jätkame palju furoori tekitanud „Pomionu” intervjuuga. Usutluse teises osas ütleb pürotehnik müügi ja helivõimenduse rendi kõrvalt poliitikavaatlusega tegelev Jüri Luik otse, mida ta arvab Võru kolme viimase linnaapea ehk Anneli Viitkini, Ülo Tuliku ja Jüri Kaveri kohta; kuidas ta kommenteerib Tuliku väidet, et Selista soodustamise näol oli tegemist ettevõtluse edendamise; ja mis olid Viitkini Sotsiaaldemokraatlikust Erakonnast Keskerakonda hüppamise tegelikud põhjused.

Räägime Võru poliitika kohta. Kes on siin selle aasta võitjad, kes luuserid?

Jüri Luik: See on lihtne küsimus, sest võitjad ja kaotajad olid konkreetsed isikud, mitte parteid. Kaver ja Saarman tegid ülejäänutele ära nagu part konnale. Lapspoliitikust, kes teevad kõik selleks, et kohad säiliks, sai juba räägitud. Omaette klass on maavanem, sest niikaua, kui ülejäänud sõdisid, tegi ta puhta töö – elimineeris Tulikul teise ametiaja ja suutis saavutada linnavalitsusega ühise keele, mis linnainimeste seisukohalt on väga positiivne tulemus. Ja mis seal salata – ka maakonna tasemel on tehtud rohkem kui kaks eelmist maavanemat kokku. Ka Anton võib rahule jääda, et enne lõplikku taandumist suutis väikse pensionilisa ja koha välja võidelda. Ülejäänud kas muutusid töötatöölisteks või ülejäänud linnainimesteks.

Mida arvad uuest linnaapeast Jüri Kaverist, võrreldes eelmiste linnaapeade Ülo Tuliku ja Anneli Viitkiniga? Kellest neist on linnale kõige rohkem kasu ja kellest kahju olnud, miks?

J. L.: Jüri Kaver osutus tublimaks, kui oodati, sest meeskond toimib. Ta on ka näidanud, et linnaapea ei peagi rääkima suure plaanis ja halli ülikonna lehvides. Ma ei tea, kas tänu Kaverile, aga ka Munski kohta ei oska enam ühtegi kriitikanoolt lasta. Viitkini kohta ei saa linnaapeana hinnangut anda, sest tal ei lastudki valitseda. Mis puutub Tulikusse, siis temast on linnale kõige vähem kasu olnud, sest ta isegi ei vaevunud välja näitama, et tegelikult on talle linnaapea kohta vaja ainult selleks, et Riigikogusse saada. Kui keegi tahab vastu vaielda, siis olen temaga nõus, kui ta ütleb KAS VÕI ÜHE positiivse asja, mida Tulik tegi nii, et sellest tavakodanikule kasu oli.

Viitkin läks ju vahepeal ära Tallinna ja nüüd tuli jälle Võrru tagasi, väites, et on ikkagi maakas. Mida sina sellest manöövrist ja üldse tema Keskerakonda hüppamisest arvad?

J. L.: Asi selles, et sotsiaaldemokraatide parteis on üks

Julge poliitikavaatleja Jüri Luik enne aastavahetusemõllu oma poes Paju tänaval.

Foto: INNO TÄHISMAA

riigikogulane meie kandist, kes võttis oma eesmärgiks igati Viitkini karjäär lõpetada. Väidetavalt oli see Kalvi Kõva. Siis Anneli tegigi keskerakondlastega ajutise diili ja saabus tagasi alles siis, kui loodi tema praegune ametikoht, ning tõestas, et on vajadusel hea meeskonnamängija.

Kohalike sotsiaaldemokraatide kohta veel niipalju, et lisaks Viitkini kaotusele on ka teise olulise tegija, Kulla lahkumine tugev hoop nende mainele. Ja ka Kikas on suundunud tööle linnast välja. Selle taustal on ime, kui sotsiaaldemokraadid järgmistel kohalikel valimistel midagi ära teevad. Nad võivad küll valimiskünnise ületada, aga kohalikul tasandil ei näe ma ühtegi parteid või erakonda, kes nendega koalitsiooni moodustaks.

Mis on sinu arvates Võru linnavalitsuse 2011. aasta kõige targem ja kõige lollim otsus/tegu?

J. L.: Minu seisukohast lähtudes oli parim tegu Võru uus spordiala tennise tarbeks koos kahe maailmaklassi väljakuga. Sajandi „ämber” aga Tuliku prügi ja endise tellisete hase territooriumiga seonduv.

Kui sotsiaaldemokraadid eesotsas Viitkiniga Tulikule Selista soodustamise pärast etteheiteid tegid, väitis Tulik kui õige mees, et tegemist oli ettevõtluse edendamisega. Kuidas sina seda väidet kommenteerid?

J. L.: Selistaga seondu-

va kohta ütles Tulik sulaselge töö – seda oli vaja ÄRI ARENDAMISEKS. Samas võib see puhtsüdamlik ülestunnistus saada talle saatuslikuks, sest ta soosis maavanemana firmat, kus otsustajaks on tema väimees. Seega tõi Selista majandusliku olukorra parandamine kaasa selle omanike majandusliku olukorra parandamise. Ja seega juba otseselt ka tema tütre majandusliku olukorra paranemise. Aga kuna tegemist oli maavanemaga, jätan asjaosaliste enda valida kahe paragrahvi vahel – MÕJUVÕIMUGA KAUPLEMINE või KORRUPTSIOON.

Mis on Võru kohaliku poliitika mädapaised ja kas pärast 2013. aasta valimisi ka midagi muutub?

J. L.: Pärast 2013. aasta valimisi ei muutu halli sedasamustki, sest valijad on ligi 20 aastat viimased jobud olnud, kes lähevad valimislabaduste õnge ja lähevad ka järgmisel korral. Linnal on ka siis nii suured võlad, et investeerida eriti ei saa. Kuna majandus ja kinnisvara pole ka veel maldaiseisust – tänu kuulamisele Euroopa Liitu – väljunud, saab siin välisinvesteeringutest ainult unistada. Ainus, mis aitaks, oleks see, kui saadaks aru, et Venemaa ja Euroopa Liidu jaoks on see piiritsoon ja Võru suudab saada siia Vene firmade esindusi, kes euroliiduga äri ajavad. Siis teeks ju iga esindus minimaalselt kolm töökohta. Ja arvestades vene turu eripära, siis ligi 40 firmat 40 eral-

di ruumis poleks mingi utopia. Aga 120 uut töökohta oleks Võrus kõva sõna.

Kagu-Eestist on Riigikokku valitud tervelt 11 poliitikut. Kellest neist sinu arvates kõige rohkem kasu on olnud ja kes võiks oma asjad kokku pakkida ning Toompeal muidusõõmise ära lõpetada?

J. L.: Kagu-Eestist on tõesti Riigikogus 11 poliitikut. Kuna enamuses oli ka eelmine kord seal ja kasu neist ei mingit, siis peale Ester Tuiksoo võiks kõik ülejäänud kohvrid pakkida ning tagasi tulla. Tema vähemalt üritab, aga opositsioonipoliitikuna on see tal suhteliselt raske. Kuna reglement näeb ette 101 Riigikogu liiget, kes seal oma peretunnid peavad täis istuma, siis puht majanduslikult – jääksid ära kuluhüvitised transpordile ja eluruumide rendile – võiks Riigikogu ollagi Tallinna-keskne ja nad võiks võtta töövõtulepingu põhiselt tööle komisjonid, mis koosneksid eranditult kas teaduslikku kraadi omavatest spetsialistidest või tugevatest praktikutest.

Oled teritanud hammast ka Võru kultuurielu kohta. Tulista nüüd – mis on sinu arvates Võru kultuurielu mada ja kuidas asja parandada?

J. L.: Läks aega, aga see monstroom, mis kandis Võru kultuurimaja nimetust, on õnneks sellisel moel likvideeritud ja on moodustatud sihtasutus Kannel. Kuna sihtasutus peab äriühingu-

na ise hakkama saama, kaob ära see ruumidega priiskamine, et igas kabinetis laiutab üks inimene, ja ilmselt vallandatakse ka üksjagu inimesi, kes tööle võetud sugulussidemete alusel. Juhatajaga on jutt lühike – kui aasta jooksul majandada ei oska, on sulg sabas ja avalikul konkursil ei kvalifitseeru nii mõnigi ELU-AEGNE ametnik.

Ja samas saab kord majja ka teatri osas. Kas meil on ikka vaja tervel korrusel laiutavat teatrit, kelle repertuaar ei ole valitud kohaliku publiku arvestades ja mille tulemuseks on juba aastaid olematu publikuga etendused? Kes ei usu, küsigu raamatupidamisest piletimüügi näitajaid. Ja mis kõige imelikum – seda haldusala kureeriv minister on eravestluses välja öelnud, et nii kaua, kui Võru teatriga on seotud tema soosik härra Tubin, eraldab riik raha. Kui nii, siis võiks teatri nimetada nagu nõukogude ajal näiteks Tubini-nimeliseks, kuigi arvan, et apriillikuus, kui Tubini etteasted väidetavalt lõppevad, on teatriga kõik – kui nad muidugi uut rahastajat ei leia, sest linnaelarvest seda ei tule ja see on ka õige.

Laululavast ma ei räägigi. See mitmekümnemiljoniline objekt anti nii rendile, et nüüd on sellest saanud kasutu ahervare, kus aastast toimub vaid kaks-kolm üritust. Rendileping küll lõpetati, kuid kasutus on ikka null. Võru ainus tunnusüritus on rahvusvaheline folkloorifestival, aga see on sisearusamatuste tõttu olukorras, kus tema maskott Peeter Laurson on asjast praktiliselt loobunud ja ma võin 100protsendilisel väita, et järgmine folkloorifestival on kordades kehvem kui senine – kas või rahastamise poolest, sest oli see Peeter, kes ta oli, aga selle ürituse NIMI väljaspool Võru oli ta küll. Nii et jama lugu selle kohaliku kultuuriga! Vaatamata kõigele olen optimist, sest uue asutuse loomisega hakkavad siin puhuma uued tuuled.

Aga mida arvad viimasel ajal suurt kõneainet pakkunud linnajuhtide üle 30protsendilise palgatõusust? On see õigustatud?

J. L.: Kui mina oleks olnud võimaladvik ja oleks sellise VÄGAGI VILETSA otsuse tegema pidanud, oleksin kohe ajakirjanduses rääkinud, kui väga on linnavalitsuses ja volikogus palgatase mud proportsioonist väljas ja muud sellist majanduslik-poliitilist jura. Aga et see otsus oli isegi oma partei siseselt ebapopulaarne, näitab olukord, et ETV kampaania käivitamisid nende omand Tallinna oravad. Samas võib ka kohalikest juhtidest aru saada, sest linna on juhitud kui äriühingut ja masu ajal on see ainus võimalus, kuidas oma elujärge parandada. Laenata ju enam esialgu ei saa ja rusikareegel on selline, et laenuhade kulutamisel jõuab kümme protsenti ikka niinimetatud kohaliku ettevõtlusse. (Lõpp.)

Töörahva Elu

11. jaanuar. Põhja-Korea uus juht Kim Jong Un paneb kurjuse teljele rattad külge ja sõidab Barack Obamal üle varvaste.

30. jaanuar. Tallinna Vene teatris esietendub draama „Raudne kodu“, mille massistseenides astuvad lavale kõik 147 Eestis elamisloa saanud Venemaa ettevõtjat.

5. veebruar. Eesti Pank otsib avaliku konkursi kaudu uksehoidjat. Önn on taas Jürgenile ligi.

29. veebruar. Otepääl võetakse pantvangi seitse Liibanoni lumelaudurit.

2. märts. Kõik käibelolevad eurokupüürid muutuvad häbist punaseks.

15. märts. Andrus Veerpalu astub Keskerakonda.

13. aprill. Rein Lang avastab Eesti ajakirjandusest esimese kontrollitud fakti.

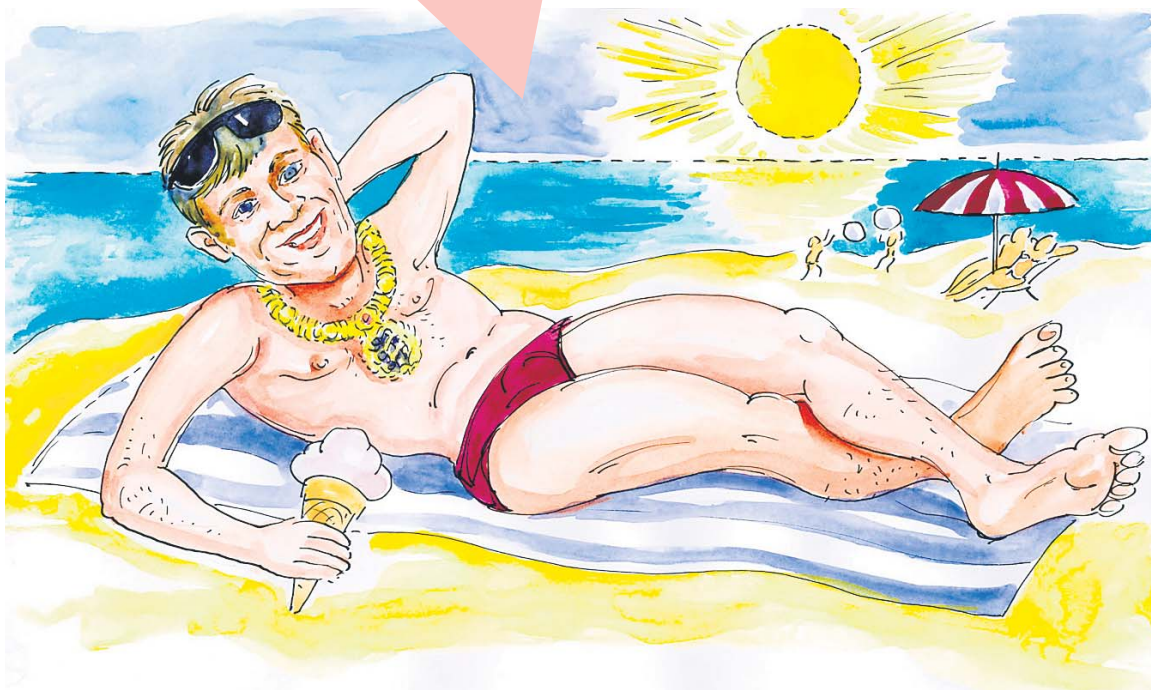
30. aprill. Soolise võrdõiguslikkuse volinik saadab tänavatele esimesed kümme kommitädi.

15. mai. Ene-Liis Semper ehitab Ülemiste lennujaama asemele põhulennujaama. Tallinnast saab Euroopa pehme maandumise pealinn.

26. mai. Esilinastub Vahur Kersna eluloo- raamatu „7x7“ alusel tehtud film „256-441+234“, peaosas Peeter Oja.

7. juuni. Tallinna linnavalitsus võtab lasteaedadelt ära viimasedki sendid, et käivitada Tallinna TV teine, kolmas ja neljas kanal.

22. juuni. Indrek Tarand kuulutatakse Pärnus Eesti suvepresidendiks.

23. juuni. Toomas Hendrik Ilves siirdub kolmeks kuuks Ärna tallu, et see ausa tööga võlgadest päästa.

Jaanuar

E	T	K	N	R	L	P
30	31					1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29

Veebruar

E	T	K	N	R	L	P
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29				

Märts

E	T	K	N	R	L	P
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Aprill

E	T	K	N	R	L	P
30						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29

Mai

E	T	K	N	R	L	P
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Juuni

E	T	K	N	R	L	P
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

kalender 2012

Juuli

E	T	K	N	R	L	P
30	31					1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29

August

E	T	K	N	R	L	P
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

September

E	T	K	N	R	L	P
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Oktoober

E	T	K	N	R	L	P
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

November

E	T	K	N	R	L	P
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

Detsember

E	T	K	N	R	L	P
31					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

6. juuli. Fideelia-Signe paneb taas Eesti politseiga rinnad kokku.

4. august. Võru Kubja laululaval toimub Eesti lapsporno hoidjate ja levitajate esimene üldlaulupidu.

20. august. Kaitseminister Jaak Aaviksoo saadab Afganistani Eesti väekontingendile appi toetuslaeva Admiral Pitka ja abilaeva Ahti.

1. september. Henrik Normann asub tööle Riigikogu huvijuhina.

9. september. Koid teevad otsa peale IRLi viimasele kampsunile.

22. september. Algab Araabia sügis (Eesti aja järgi kell 12.49).

10. oktoober. Tartu ülikooli kliinikumis tehakse esimene edukas raseduse ajutise katkestamise operatsioon.

26. oktoober. Õnnetused hakkavad Eestis käima ka kive ja kände mööda.

6. november. Kaitsepolitsei avastab, et Piilupart pakkus rongijuhi ametikoha eest Rail Baltical Juhan Partsile pistist.

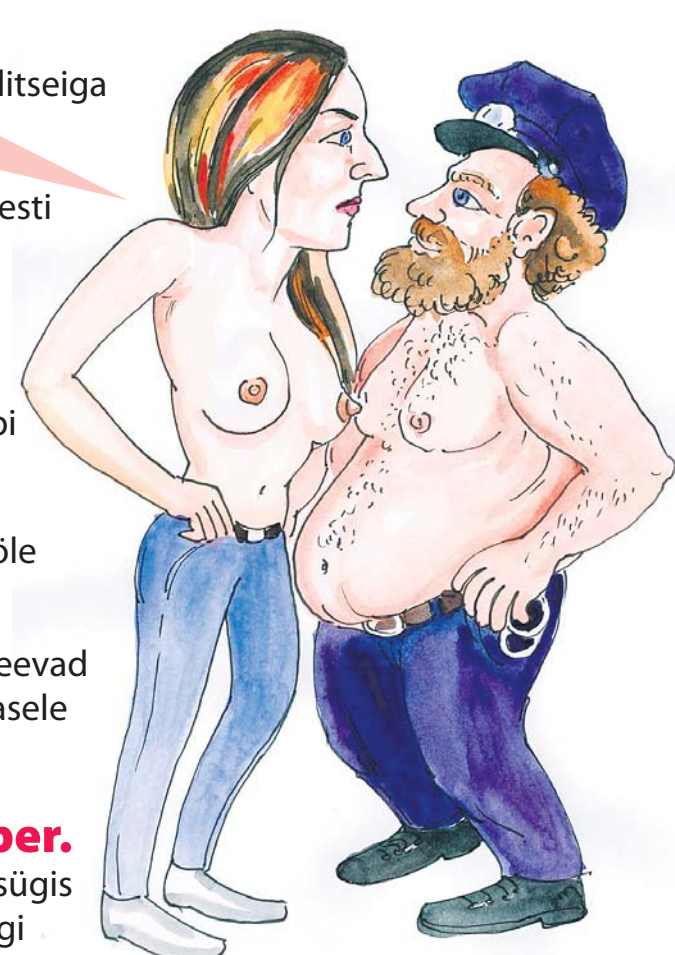
10. november. Otepääl pantvangi võetud seitsmele Liibanoni lumelaudurile antakse Eesti kodakondsus.

28. november. Kreeka, Itaalia, Hispaania ja Läti moodustavad Para-Euroopa Liidu. Eesti jäetakse halastamatult ukse taha.

TEGELIKULT OLEN MINA KA PARTS

15. detsember. Eesti aasta tooteks valitakse puhastusvahend Sofi.

31. detsember. Vana-aastaõhtu teleekraanil täidab Jürgen Ligi ja Andrus Ansipi programm „Tujurikkuja“.

Antsla noored tegutsevad

ÕPPEPÄEVAD > Kui nädalavahetusel puhkavad koolilapsed laste sumina, siis Antsla gümnaasiumi koolihoone on signat-saginat täis ka koolitundidest vabadel päevadel.

9.–10. detsembril pidasid oma õppepäevi Antsla ja Osula noored kotkad ja kodutütred. Külla olid tulnud noored Krabi põhikoolist. Eesmärk oli kahel päeval omandada uusi teadmisi ja oskusi mitmes eri valdkonnas. Sihtgrupiks olid eelkõige need noored, kes on noorteorganisatsiooni töös osalenud veel lühikest aega. Samas polnud unustatud ka niiõelda „vanu kalu”, kelle esmane ülesanne oli olla väikestele juhendajaks ja toeks.

Viis õpituba

Reedel oli avatud viis erinevat õpituba. Juhan Härja juhendamisel saadi rohkeid teadmisi sõduri varustusest ja üldse koti pakkimisest. Suur oli mõne tüdrukutirtsu üllatus, kui räägiti, et varustus, millega sõdur metsa retkele läheb, kaalub temaga sama palju. Põnev oli oma nägu samasuguseks maskeerida, nagu on sõduripoistel varituse ajal. Isegi magama minnes ei raatsitud värvi maha pesta.

Aivar Kroonmäe läbi viidud õpitoas oli võimalik tutvuda mitmete erinevate relvadega, kuulata põnevaid lugusid relvade ajaloo ja nende kasutamisest. See õpituba

oli põnev just poistele, sest võimalus oli ju oma silmaga näha ja oma käega katsuda ehtsaid relvi.

Agu Raju, Aivar Mägise ja Toivo Lõhmus viisid läbi õhupüssist laskmise õpituba. Eesmärk oli õppida relva laskmisel õigesti käsitlema ja sellega õigesti sihtima. Nii mõnigi laps sai kirja oma esimese tulemise õhupüssist laskmisel.

Laste arvates oli tore just see, et juhendajaid oli palju ja kõike selgitati peensusteni, mida ja kuidas midagi teha vaja. Antsla tüdrukud arvasid, et hakkavad tihedamini lasketiirus trenni tegema, sest nüüd teavad nad, mida teha selleks, et märklaule pihta saada.

Peale tõsisemate sõduritegevuste peab iga sõdur ka laulda oskama. Nii õpitigi laulutunnis õpetaja Eda Hirsioni juhendamisel selgeks uus kodutütarde laul. Korra üle varemõpitud laulusõnu. Poiste arvates oli see õpituba lahe vaheldus mehiste tegevuste kõrval ja nad soovisid, et järgmisel korral õpitaks selgeks mõni „Noorte Kotkaste” laul.

Kindasti ei saa ühtegi õppepäeva mööda saata ilma kokakunsti saladusi omandamata. Sel korral õpiti kokanduse tunnis kodutütar Anna-Liisa Mandli juhendamisel õunakooki valmistama. Küll oli raske munavalgeid kollastest eraldada! Lihtsana

Aivar Kroonmäe noortele relvi tutvustamas.

Foto: ERAKOGU

tunduv õunte puhastamine ja tükeldamine osutus mõnele lapsele samuti tõeliselt raskeks. Lõpuks tuli ka töölaud enda järelt ära koristada. Vaatamata kõigele valmisid koolilapsed kenasti ja koolimaja täitus magusa koogilõhnaga.

Ka sportikke tegevusi oli palju

Lisaks töötubades tarkuse omandamisele sai proovile panna ka oma sportlikud oskused. Krabi noorte juhendamisel viidi läbi rahvastepallivõistlused. Nii mõnigi noor- kotkas pakkus silmailu oma vapustavalt hea pallipüüdmise oskusega. Iga võistlus teki-

tas hasarti, kuid selle käigus ei unustatud oma kaaslast.

Märkamatuks saabus südaõõ, aga laste tegutsemishimu oli lõputu. Nende üllatus oli suur, kui öörahu asemel kutsus kodutütar Maret Mägise lapsi hoopis ööorienteerumisest osa võtma. Pime- das koolimajas oli vaja majaplaani järgi taskulampide valguses üles leida peidetud lauseid. Iga ülesleitud õige lause andis võistkonnale punkti. Kui aga võistkond oskas selle lause õigesti ka lõpetada, oli võimalus teenida lisapunkti. Seega oli vaja omada teadmisi, mida õpiti piirkondlikus laagris, mis toimus

samuti Antsla gümnaasiumis 18.–19. novembril. Nii võiski juhtuda, et võistkond, kes lõpetas küll hiljem, aga teadis rohkem õigeid vastuseid, oli võidumees.

Seljataga oli väsitav, kuid tegus päev, aga laste arvates oleks võinud öörahu vahele jätta. Midagi polnud teha, kell näitas juba teist öötundi ning laupäevane õppepäev vajas puhunud mõistust ja keha. Seega kuulutati välja üldine öörahu, mis murdis kangemad sellid alles varajastel hommikutundidel.

Laupäeval hakati pärast kosutavat hommikusööki Kalev Kleinerti ja Toivo Lõh-

muse abil maastikul orienteerumise põhitõdesid omandama. Tuli selgeks saada kompassi kasutamine ja kaardi lugemine, et õpitud oskusi hiljem maastikul kasutada. Kui teooria omandatud, min- di oskusi praktikasse viima Antsla piirkonda ülesseatud rajale. Noored, kes olid varem juba orienteerumisega kokku puutunud, läksid oma oskusi iseseisvalt proovile panema. Esmakursuslased aga tegid seda koos oma juhendajatega, et rajal olles tekkinud küsimustele või probleemidele kohe vastus saada.

Iga hea asi saab kord otsa ja nii ka seekordne õppepäev. Antsla ja Osula noored tõdesid, et õppepäevad on lahedad ja et neid võiks tihedamini korraldada, sest tore on koos tegutseda ning uusi teadmisi omandada. Ja mis kõige olulisem – seda sai koos sõpradega üksteisest hoolivas seltskonnas teha! Keegi ei jäänud tegevustest kõrvale, suurem aitas väiksemat, keegi ei arvustanud kellegi teise mitteoskamist, vaid innustas hoopis uuesti proovima. Kindlasti annab innustust Antsla noorkotkastele ja kodutütartele ka sel aastal saadud kolmanda koha karikas koolidevahelises arvestuses. Seega – uuel aastal uue hoo- ga ja edasi veel paremate tulemuste nimel!

Piia Mandli,
Antsla kodutütarde
rühmavanem

Võrumaal loetud kümme protsenti elanikest, võru keele oskuse kohta veel andmeid pole

Inno Tähismaa

RAHVALOENDUS > Eilse seisuga oli Võrumaal interneti teel loendatud kümme protsenti inimestest, kes olid möödunud aasta alguse seisuga arvestuslikult maakonna elanikud. Võru keele oskuse kohta veel andmeid puuduvad.

Tegemist on loendusega internetis, mis kestab kuni jaanuari lõpuni. Võrreldes teiste maakondadega on Võrumaa elanikud olnud ühed laisemad loendajad, eilse seisuga oli loendatud vaid kümme protsenti elanikest, samas kui Tartumaa elanikest oli loendatud juba 16 protsenti. Võrumaaga samal tasemel püsivad Valga- ja Põlvamaa. Veel kehvas olukorras on Ida-Virumaa, kus loendatud on vaid kaheksa protsenti elanikest. Tegemist on siiski esialgsete andmetega, sest arvestuses sisalduvad ka topelt loetud inimesed, kes eemaldatakse pärast loenduse lõppu.

Võru- ja Setumaa elanikud saavad ankeeti kanda ka oma võru või setu keele oskuse, ent keelte kohta veel esialgsed andmed puuduvad. Nagu seletas rahvaloenduse kommunikatsioonispetsialist Karin Volmer, võetakse võru keele oskajate andmed kokku hiljem, siis kui loendus läbi on. Jooksvalt väljastab statistikaamet ainult täidetud isikuankeeti-

VÖRUMAA OLNUD LAISK LOENDAMINE

> Loendatud inimeste arv maakonniti ja protsent elanikest eilse keskpäeva seisuga.

Maakond	loendatute arv	% elanikest
Tartu maakond	23 622	16
Harju maakond	85 569	15
Eesti keskmine	178 611	14
Hiiu maakond	1284	14
Järva maakond	4517	14
Pärnu maakond	11 842	14
Rapla maakond	5027	14
Lääne maakond	3175	13
Lääne-Viru maakond	7913	13
Saare maakond	4380	13
Viljandi maakond	6028	12
Jõgeva maakond	3497	11
Valga maakond	3176	10
Põlva maakond	2865	10
Võru maakond	3622	10
Ida-Viru maakond	12 094	8

Allikas: STATISTIKAAMET

de arvu kokku ja maakondade lõikes.

Volmer lisas, et tõenäoliselt pole võimalik võru keele kohta mingit väljavõtet teha ka interneti- ja talvaloenduse vahepeal, kuna selleks ei jää lihtsalt aega – selle kahe nädala jooksul tuleb välja sorteerida kõik topelt täidetud ankeedid ja need aadressid, kuhu rahvaloendajad peavad minema.

„Loendus on aga siiski hea võimalus oma murde- keeleoskus kirja panna ja me väga loodame, et kõik Võrumaa elanikud täidavad ankeedi hea meelega ära,” märkis Volmer.

Möödunud aasta algu-

se seisuga oli statistikaameti arvestuse kohaselt Eestis 1,32 miljonit elanikku, sellest Võrumaal 35 063 ja Võru linnas 13 078 elanikku.

Eestis toimub rahvaloendus alates aasta algusest kuni 31. märtsini. Esimese kuu jooksul saavad Eesti alalised elanikud vastata küsimustikule internetis veebiaadressil www.REL2011.ee. Rahvaloendusel saavad enda kohta ankeedi täita kõik üle 15aastased Eestis püsivalt elavad inimesed, laste eest täidavad ankeedi nende vanemad või hooldajad. Neid, kes e-loendusel ei osale, külastavad rahvaloendajad ajavahemikus 16. veebruar – 31. märts.

Swedbank

Pangabuss

Kõik oma rahaasjad saate korda ajada pangabussis!

Pangabuss peatub:

Antsla vallavalitsuse juures
kell 14.00 - 16.00

I kvartalis

12. ja 26. jaanuar
9. ja 23. veebruar
8. ja 22. märts

Saru Lauatehase juures
kell 9.30–10.30

I kvartalis

5. ja 19. jaanuar
2. ja 16. veebruar
1., 15. ja 29. märts

Ruusmäe vallavalitsuse juures
kell 12.00–13.00

Misso kaupluse juures
kell 14.30–15.30

Orava sotsiaalaja juures
kell 16.45–17.45

Bussis saate nõu pangateenuste kohta, tellida ja kätte pangakaardi, makseautomaadist oma kontole sularaha kanda ja välja võtta, teha arvuti abil makseid, sõlmida hoiuseid ja muid erinevaid lepinguid.

Tutvuge pangabussi sõiduplaani ning finantsteenuste tingimustega
www.swedbank.ee. Lisainfot pangabussi teenuste, kellaegade ja peatuste kohta saate 24h telefonilt 6 310 310.

Palju õnne!

Agnes ja Leo Palmil
sündis 5. jaanuaril
2012 tütar.

Eleri Haagil ja Rain Pedrasel
sündis 24. detsembril
2011 tütar.

Kadi Kakkul ja Tanel Rajul
sündis 24. detsembril
2011 tütar.

Tiia ja Aivo Veskil

sündis 29. detsembril
2011 tütar.

Kerli Teesalul ja Ragnar Kautsil
sündis 31. detsembril
2011 poeg.

Kati Luigel ja Martin Männistel
sündis 2. jaanuaril
2012 poeg.

AS Tarmeko Spoon
ostab
3,0 ja 3,2 m kasepalki.

Info: tel 524 9769,
tel 503 9793.

DIMENS

- Ostame kasvavat ja virnastatud võsa, lehtpuulanke ja 3 m küttepuid.
- Puhastame kraavid ja põlluääred võsast tasuta.

Info tel 5341 1301.
e-post: dimens@dimens.ee
www.dimens.ee

MUKSI KARN

suitsuvorstid · suitsulihad

**Kõik suitsuvorstid
-30% soodsamalt!**

Lihasisaldus 97%!

**Tere tulemast
Võru taluturule!**

VÖRU KANDLE TEATRIAUHIND
ootab
KANDIDAATE!

Auhind antakse märkimisväärse panuse eest Võru linna teatritegevuse arendamisel. Ettepanekusse märkida ettepaneku tegija nimi, isikukood ja elukoht ning põhjendatud ettepanek (kandidaadi nimi ja saavutused).

Ettepanekud märgusõnaga „Teatriauhind“ palume esitada hiljemalt 10. veebruariks 2012 kirjalikult aadressil Liiva 13, Võru 65609 või e-postil info@vorukannel.ee

Lisainfo www.vorukannel.ee

Võru Linnavalitsus
Võru kultuurimaja Kannel

Alaveski loomapargi karudel veel talveund ei ole

TALVEUNETUD LOOMAD > Pildil olev karupoiss Harri on viimasel ajal olnud unine ja pole mõnel päeval rohkemat kui oma nina majaukse vahelt välja pistnud. Karutüdruk Mõmpsik, kes ka eelmisel aastal jaanuari alguseni ärkvel püsis, kõnib praegu ringi.

Alaveski loomapargi peremees Reinu ja perenaise Ele Kõivu kogemusel iga aasta loomaparkides ja -aedades elavad mesikäpad talveunne ei jäägi ning

karude käitumine ülejäänud aastaegadel sellest ei muutu. Siiski hoiavad nad Alaveski loomapargi veebruari alguseni suletuna. Seda lootuses, et külmakraadide saabudes tuleb viieaastastel Harril ja Mõmpsikul lõpuks talveuni. „Praegu on 50protsendiline võimalus, et nad veel magama jäävad,“ ütles Ele Kõiv.

Tekst: MAARJA ROON
fotod: ANDREI JAVNAŠAN

Kui soovid oma üritust Võrumaa Teatajas 2012. aastal tasuta või osalise tasu eest reklaamida, siis esita hiljemalt 15. jaanuariks taotlus, kus on kirjas:

info ürituse korraldaja kohta, ürituse lühitutvustus ja selle eelarve katteallikad, tasulise ürituse puhul piletihind, reklaami soovitatavad mõõdud, avaldamise aeg ja koht.

Taotlus saada aadressil Oja 1, PK 1, 65602 Võru või e-postiaadressil mihkel@vorumaateataja.ee.

TAT
REISID
www.tiitreisid.ee
Tatari 6, 2. korrus
Tallinn 10116
Tel 662 3762

Telli Võrumaa Teataja ja võida diivanvoodi, reis või paagitäis bensiini!

Kõigi Võrumaa Teataja 2012. aasta lõpuni või pooleks aastaks tellinute ja otsekorralduslepinguga tellijate vahel loositakse veebruaris-märtsis välja Olerexi kinkekaart 50 € ja Olerexi kinkekaart 100 €, OÜ Ergobalt kaupluselt Köögid ja Pehme mööbel (Võru, Pikk 6b) diivanvoodi (laius 1500 mm) koos patjadega ning TiiTreisidelt kaks reisi Ahvenamaale (14.-17. juuni).

Kõik Võrumaa Teataja tellijad saavad soovi korral kingituseks Olerexi sooduskaardi, millega on iga kütuseliiter veebruari lõpuni 2,6 senti soodsam (tavasoodustus 1,6 senti).

Olerexi Võru teenindusjaam
Avatud 24h
Telefon: 6 100 152

OLEREX
ESTI KÜTUSEFIRMA